Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (otrā palāta)

2017. gada 20. decembrī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Regula (EK) Nr. 6/2002 – Kopienas dizainparaugi – 110. panta 1. punkts – Aizsardzības neesamība – Tā sauktā "remontdarbu" atruna – "Kompleksa ražojuma sastāvdaļas" jēdziens – Kompleksa ražojuma labošana, lai atjaunotu tā sākotnējo izskatu – Pasākumi, kas jāveic lietotājam, lai varētu atsaukties uz tā saukto "remontdarbu" atrunu – Atveidotais automobiļa riteņu loks, kas ir identisks oriģinālajam riteņu loka dizainparaugam

Apvienotās lietas C-397/16 un C-435/16

par lūgumiem sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Corte d'appello di Milano* (Milānas apelācijas tiesa, Itālija) un *Bundesgerichtshof* (Federālā augstākā tiesa, Vācija) iesniedza ar lēmumiem, kas pieņemti 2016. gada 15. un 2. jūnijā un kas Tiesā reģistrēti attiecīgi 2016. gada 18. jūlijā un 4. augustā, tiesvedībās

***Acacia Srl***

pret

***Pneusgarda Srl***, kas ir maksātnespējas procesā,

***Audi AG*** (C-397/16),

un

***Acacia Srl,***

***Rolando D'Amato***

pret

***Dr. Ing. h.c. F. Porsche AG*** (C-435/16).

TIESA (otrā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs M. Ilešičs [*M. Ilešič*] (referents), tiesneši A. Ross [*A. Rosas*], K. Toadere [*C. Toader*], A. Prehala [*A. Prechal*] un E. Jarašūns [*E. Jarašiūnas*],

ģenerāladvokāts H. Saugmandsgors Ē [*H. Saugmandsgaard Øe*],

sekretārs R. Skjāno [*R. Schiano*], administrators,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2017. gada 14. jūnija tiesas sēdi,

* Tiesvedības valodas – vācu un itāļu.

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

– *Acacia Srl* un *R. D'Amato* vārdā – *F. Munari*, *M. Esposito* un *A. Macchi*, *avvocati*, kā arī *B. Schneiders*, *D. Treue* un *D. Thoma*, *Rechtsanwälte*,

– *Audi AG* vārdā – *G. Hasselblatt*, *Rechtsanwalt*, kā arī *M. Cartella* un *M. Locatelli*, *avvocati*,

– *Dr. Ing. h.c. F. Porsche AG* vārdā – *B. Ackermann* un *C. Klawitter*, *Rechtsanwälte*,

– Itālijas valdības vārdā – *G. Palmieri*, pārstāve, kurai palīdz *M. Santoro*, *S. Fiorentino* un *L. Cordi*, *avvocati dello Stato*,

– Vācijas valdības vārdā – *T. Henze*, *M. Hellmann* un *J. Techert*, pārstāvji,

– Francijas valdības vārdā – *D. Segoin*, pārstāvis,

– Nīderlandes valdības vārdā – *M. Bulterman* un *H. Stergiou*, pārstāves,

– Eiropas Komisijas vārdā – *J. Samnadda*, kā arī *V. Di Bucci* un *T. Scharf*, pārstāvji,

noklausījusies ģenerāladvokāta secinājumus 2017. gada 28. septembra tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

## Spriedums

1 Lūgumi sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Padomes 2001. gada 12. decembra Regulas (EK) Nr. 6/2002 par Kopienas dizainparaugiem (OV 2002, L 3, 1. lpp.) 110. panta 1. punktu.

2 Šie lūgumi tika iesniegti saistībā ar divām tiesvedībām starp, pirmkārt, *Acacia Srl* un *Pneusgarda Srl*, kas ir maksātnespējas procesā, un, otrkārt, *Acacia* un tās vadītāju *Rolando D'Amato*, no vienas puses, un *Dr. Ing. h.c. F. Porsche AG* (turpmāk tekstā – "*Porsche*"), no otras puses, saistībā ar apgalvojumu, ka *Acacia* esot pārkāpusi *Audi* un *Porsche* piederošos Kopienas dizainparaugus.

### Atbilstošās tiesību normas

#### *Līgums par ar tirdzniecību saistītām intelektuālā īpašuma tiesībām*

3 Līgums par ar tirdzniecību saistītām intelektuālā īpašuma tiesībām tika apstiprināts ar Padomes 1994. gada 22. decembra Lēmumu 94/800/EK par daudzpusējo sarunu Urugvajas kārtā (no 1986. gada līdz 1994. gadam) panākto nolīgumu slēgšanu Eiropas Kopienas vārdā jautājumos, kas ir tās kompetencē (OV 1994, L 336, 1. lpp.). Tā 26. panta 2. punktā ir noteikts:

"Dalībvalstis var noteikt ierobežotus izņēmumus rūpnieciskā dizaina aizsardzībai, ievērojot nosacījumu, ka šādi izņēmumi nepamatoti nerada pretrunu ar aizsargāto rūpnieciskā dizaina paraugu parasto izmantošanu un bez pamatojuma neierobežo aizsargātā dizaina parauga īpašnieka likumīgās intereses, ņemot vērā trešo pušu likumīgās intereses."

### *Savienības tiesības*

*Direktīva 98/71/EK*

4 Eiropas Parlamenta un Padomes 1998. gada 13. oktobra Direktīvas 98/71/EK par dizainparaugu tiesisko aizsardzību (OV 1998, L 289, 28. lpp.) preambulas 19. apsvērumā ir paredzēts:

"tā kā šīs direktīvas ātra pieņemšana ir steidzama vairākām rūpniecības nozarēm; tā kā pašreizējā posmā nevar ieviest pilnīgu dalībvalstu tiesību aktu tuvināšanu attiecībā uz aizsargātu dizainparaugu izmantošanu, labojot kompleksu ražojumu tā, lai atjaunotu tā sākotnējo izskatu, ja ražojums, kas ietver dizainparaugu vai kuram dizainparaugu izmanto, ir sastāvdaļa kompleksā ražojumā, no kura izskata ir atkarīgs aizsargātais dizainparaugs; tā kā tas, ka nav pilnībā tuvināti dalībvalstu tiesību akti attiecībā uz aizsargātu dizainparaugu izmantošanu šādiem kompleksu ražojumu remontiem, nekavē to dalībvalstu dizainparauga tiesību aktu noteikumu tuvināšanu, kuri vistiešāk ietekmē iekšējā tirgus darbību; tā kā tādēļ dalībvalstīm pa to laiku jāpatur spēkā Līgumam atbilstīgie noteikumi attiecībā uz dizainparauga izmantošanu sastāvdaļām, ko izmanto kompleksa ražojuma remontā tā, lai atjaunotu tā sākotnējo izskatu, vai, ja tās ievieš jaunus noteikumus attiecībā uz tādu izmantošanu, šo noteikumu mērķim būtu jābūt vienīgi šādu sastāvdaļu tirgus liberalizācijai; [..]."

5 Minētās direktīvas 14. pantā "Pārejas laika noteikums" ir noteikts:

"Līdz laikam, kad pēc Komisijas priekšlikuma saskaņā ar 18. panta noteikumiem pieņems šīs direktīvas grozījumus, dalībvalstis patur spēkā esošās tiesību normas attiecībā uz dizainparaugu izmantošanu sastāvdaļām, ko izmanto kompleksa ražojuma remontam tā, lai atjaunotu tā sākotnējo izskatu, un ievieš šajos noteikumos grozījumus tikai, ja nolūks ir liberalizēt šādu sastāvdaļu tirdzniecību."

*Regula (EK) Nr. 6/2002*

6 Regulas Nr. 6/2002 preambulas 1., 9. un 13. apsvēruma redakcija ir šāda:

"(1) Vienota sistēma, lai iegūtu Kopienas dizainparaugu, ko vienoti ar vienādām sekām aizsargā visā Kopienas teritorijā, veicinātu Līgumā izstrādāto Kopienas mērķu sasniegšanu.

[..]

(9) Šīs regulas [materiālie] noteikumi par dizainparaugu tiesību aktiem būtu jāsaskaņo ar attiecīgajiem noteikumiem Direktīvā 98/71/EK.

[..]

(13) Ar Direktīvu 98/71/EK nav ieviesta pilnīga dalībvalstu tiesību aktu tuvināšana attiecībā uz aizsargātu dizainparaugu izmantošanu, lai varētu labot kompleksu ražojumu, atjaunojot tā sākotnējo izskatu, ja dizainparaugs ir izmantots tādam ražojumam vai ietverts tādā ražojumā, kas ir sastāvdaļa kompleksā ražojumā, no kura izskata ir atkarīgs aizsargātais dizainparaugs. Atbilstīgi samierināšanas procedūrai minētajā direktīvā, Komisija ir apņēmusies pēc trīs gadiem no direktīvas pārņemšanas termiņa pārskatīt šās direktīvas noteikumu sekas, jo īpaši attiecībā uz visvairāk skartajām rūpniecības nozarēm. Šādos apstākļos ir lietderīgi nepiešķirt nekādu aizsardzību, kas pienākas Kopienas dizainparaugam, tādam dizainparaugam, kas ir izmantots tādam ražojumam vai ietverts tādā ražojumā, kurš ir sastāvdaļa kompleksā ražojumā, no kā izskata ir atkarīgs aizsargātais dizainparaugs un ko izmanto kompleksa ražojuma labošanai, atjaunojot tā sākotnējo izskatu, kamēr Padome pēc Komisijas priekšlikuma nav pieņēmusi savu nostāju šajā jautājumā."

7 Šīs regulas 3. pantā ir noteikts:

"Šajā regulā:

a) "dizainparaugs" ir visa ražojuma vai tā daļas izskats, kas radies no paša ražojuma un/vai tā rotājumu iezīmēm, jo īpaši līnijām, kontūrām, krāsām, formas, virsmas struktūras un/vai materiāla;

b) "ražojums" ir rūpniecības vai amatnieka izstrādājums, ietverot, *inter alia*, daļas, kas paredzētas samontēšanai kompleksā ražojumā, iepakojumu, apdari, grafiskos simbolus un tipogrāfijas šriftus, bet izņemot datorprogrammas;

c) "komplekss ražojums" ir ražojums, kas sastāv no vairākām sastāvdaļām, kuras var aizstāt un kuras ļauj ražojumu izjaukt un no jauna samontēt."

8 Minētās regulas 4. pantā "Aizsardzības iegūšanas nosacījumi" ir noteikts:

"1. Dizainparaugs ir aizsargāts kā Kopienas dizainparaugs, ja tas ir jauns un tam ir individuāla būtība.

2. Dizainparaugu, ko izmanto vai iekļauj ražojumā, kurš ir kompleksa ražojuma sastāvdaļa, uzskata par jaunu un par tādu, kam ir individuāla būtība, ja:

a) sastāvdaļa, kad tā ir iekļauta kompleksajā ražojumā, paliek redzama minētā ražojuma parastās izmantošanas laikā un

b) šīs sastāvdaļas redzamās iezīmes pašas par sevi atbilst novitātes un individuālas būtības prasībām.

3. "Parastā izmantošana" 2. punkta a) apakšpunkta nozīmē ir tiešā lietotāja veikta izmantošana, ietverot [izņemot] apkopi, apkalpošanu vai remontu."

9 Šīs pašas regulas 19. panta 1. punkta redakcija ir šāda:

"Reģistrēts Kopienas dizainparaugs piešķir tā īpašniekam ekskluzīvas tiesības to izmantot un neļaut trešām personām to izmantot bez viņa piekrišanas. Minētā izmantošana attiecas, jo īpaši, uz tāda ražojuma, kurā dizainparaugs ir iekļauts vai kuram tas ir izmantots, izgatavošanu, piedāvāšanu, laišanu tirgū, importu, eksportu vai izmantošanu, vai šāda ražojuma glabāšanu šiem mērķiem."

10 Regulas Nr. 6/2002 110. pantā "Pārejas noteikums" ir paredzēts:

"1. Kamēr nav stājušies spēkā šīs regulas grozījumi, kurus par šo jautājumu izstrādā Komisija, kā Kopienas dizainparaugu neaizsargā tādu dizainparaugu, kas ir sastāvdaļa kompleksā ražojumā un kuru izmanto 19. panta 1. punkta nozīmē ar nolūku labot šo komplekso ražojumu, lai atjaunotu tā sākotnējo izskatu.

2. Šā panta 1. punktā minēto Komisijas priekšlikumu iesniedz kopā ar izmaiņām, ko Komisija sagatavo par to pašu jautājumu atbilstīgi Direktīvas 98/71/EK 18. pantam, un tajā šīs izmaiņas ņem vērā."

## Pamatlietas un prejudiciālie jautājumi

### *Lieta C-397/16*

11 *Audi* pieder vairāki Kopienas dizainparaugi attiecībā uz automobiļa alumīnija sakausējuma riteņu lokiem.

12 *Acacia*, izmantojot preču zīmi "WSP Italy", ražo automobiļa alumīnija sakausējuma riteņu lokus, kas tiek tirgoti tās interneta vietnē, kura ir pieejama vairākās valodās. Atbilstoši iesniedzējtiesas sniegtajai informācijai daži no šiem riteņu lokiem ir identiski *Audi* izgatavotajiem alumīnija sakausējuma riteņu lokiem. Uz riteņu lokiem, kurus ražo *Acacia*, ir izvietota norāde "NOT OEM", kas nozīmē, ka tie nav ražoti kā oriģinālais aprīkojums. Šo preču komerciālā un tehniskā dokumentācija, pārdošanas rēķini, kā arī *Acacia* interneta vietne liecina par to, ka attiecīgie riteņu loki tiek pārdoti vienīgi tālab, lai tie tiktu izmantoti kā rezerves daļas remonta vajadzībām.

13 *Audi* cēla prasību *Tribunale di Milano* (Milānas tiesa, Itālija), būtībā lūdzot konstatēt, ka *Acacia* veiktā attiecīgo riteņu loku ražošana un tirgošana ir uzskatāma par *Audi* piederošo Kopienas dizainparaugu pārkāpumu. Minētā tiesa šo prasību apmierināja.

14 *Acacia* iesniedza apelācijas sūdzību par minētās tiesas spriedumu *Corte d'appello di Milano* (Milānas apelācijas tiesa, Itālija). Pēdējā minētā tiesa, tostarp norādījusi uz pretrunīgu Itālijas un citu valstu tiesu nolēmumu esamību attiecībā uz tā sauktās "remontdarbu" atrunas piemērošanu, secināja, ka pastāv nopietnas šaubas par Regulas Nr. 6/2002 110. panta 1. punkta interpretāciju.

15 Šajos apstākļos *Corte d'appello di Milano* (Milānas apelācijas tiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

"1) Vai preču brīvas aprites un brīvas pakalpojumu sniegšanas iekšējā tirgū principi, Eiropas Savienības konkurences noteikumu efektivitātes princips un iekšējā tirgus liberalizācijas princips, lietderīgas iedarbības un Eiropas Savienības tiesību vienveidīgas piemērošanas Eiropas Savienībā principi un Eiropas Savienības atvasināto tiesību normas, piemēram, Direktīva 98/71, it īpaši tās 14. pants, [Komisijas 2010. gada 27. maija] Regulas [(ES)] Nr. 461/2010 [par Līguma par Eiropas Savienības darbību 101. panta 3. punkta piemērošanu vertikālu nolīgumu un saskaņotu darbību kategorijām mehānisko transportlīdzekļu nozarē (OV 2010, L 129, 52. lpp.)] 1. pants un [Apvienoto Nāciju Organizācijas Eiropas Ekonomikas komisijas (ANO/EEK) Noteikumi Nr. 124 – Vienoti noteikumi par riteņu apstiprināšanu vieglajiem automobiļiem un to piekabēm (OV 2006, L 375, 604. lpp., un labojums – OV 2007, L 70, 413. lpp.)] liedz tādu Regulas Nr. 6/2002 110. panta, kas ietver remontdarbu atrunu, interpretāciju, ar kuru atveidotais riteņu loks, kas estētiski ir identisks oriģinālā aprīkojuma riteņu lokam un ir apstiprināts saskaņā ar minētajiem [..] Noteikumiem Nr. 124, tiek izslēgts no kompleksa ražojuma (automobilis) sastāvdaļas, kuras nolūks ir šo ražojumu saremontēt un atjaunot tā sākotnējo izskatu, jēdziena?

2) Ja atbilde uz pirmo jautājumu ir noliedzoša, vai tiesību normas par rūpnieciskā īpašuma tiesībām uz reģistrētiem dizainparaugiem, vispirms līdzsvarojot pirmajā jautājumā minētās intereses, attiecībā uz atveidotiem komplementāriem ražojumiem, kurus klienti var izvēlēties atšķirīgi, liedz piemērot remontdarbu atrunu, pamatojoties uz to, ka remontdarbu atruna būtu jāinterpretē šaurā nozīmē un ka to var izmantot tikai attiecībā uz rezerves daļām, kuru forma ir saistīta ar ražojumu, proti, attiecībā uz sastāvdaļām, kuru forma ir noteikta būtībā nemainīgā veidā attiecībā pret kompleksā ražojuma ārējo izskatu, izslēdzot citas sastāvdaļas, kuras ir jāuzskata par savstarpēji aizstājamām un kuras var tikt brīvi uzmontētas atbilstoši klienta vēlmēm?

3) Ja atbilde uz otro jautājumu ir apstiprinoša, kādi pasākumi ir jāveic atveidoto riteņu loku ražotājam, lai nodrošinātu to ražojumu likumīgu apriti, kurus ir paredzēts izmantot kompleksā ražojuma remontam un sākotnējā ārējā izskata atjaunošanai?"

### *Lieta C-435/16*

16 *Porsche* pieder vairāki Kopienas dizainparaugi attiecībā uz automobiļa alumīnija sakausējuma riteņu lokiem.

17 *Acacia* ražotie riteņu loki Vācijā tiek tirgoti tās interneta vietnē, kas ir adresēta galapatērētājiem un ir pieejama vācu valodā. Atbilstoši iesniedzējtiesas sniegtajai informācijai daži no šiem riteņu lokiem ir identiski *Porsche* izgatavotajiem alumīnija sakausējuma riteņu lokiem. Minētā tiesa norāda, ka saskaņā ar *Acacia* apgalvojumiem tās ražotie loki, kas paredzēti automobiļiem *Porsche*, var tikt izmantoti tikai minētā ražotāja automobiļos. Tiesvedībā minētajā tiesā *Porsche* apgalvoja, ka attiecīgie riteņu loki tiek piedāvāti arī tādās krāsās un izmēros, kas neatbilst oriģinālizstrādājumiem.

18 *Porsche* cēla prasību *Landgericht Stuttgart* (Štutgartes apgabaltiesa, Vācija), būtībā lūdzot konstatēt, ka *Acacia* veiktā attiecīgo riteņu loku ražošana un tirgošana ir uzskatāma par *Porsche* piederošo Kopienas dizainparaugu pārkāpumu. Minētā tiesa šo prasību apmierināja.

19 Tā kā *Acacia* un *R. D'Amato* iesniegtā apelācijas sūdzība tika noraidīta, tie iesniedzējtiesā iesniedza kasācijas sūdzību. Pēdējā minētā tiesa norāda, ka šīs kasācijas sūdzības apmierināšanas iespēja ir atkarīga no jautājuma, vai *Acacia* var atsaukties uz tā saukto "remontdarbu" atrunu, kas ietverta Regulas Nr. 6/2002 110. panta 1. punktā. Tomēr šīs tiesību normas interpretācijā rodas noteiktas problēmas.

20 Šajos apstākļos *Bundesgerichtshof* (Federālā augstākā tiesa, Vācija) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

"1) Vai atkāpe no aizsardzības Regulas Nr. 6/2002 110. panta 1. punkta izpratnē var tikt piemērota tikai sastāvdaļām saistītā formā, proti, sastāvdaļām, kuru formu būtībā nemainīgi nosaka kompleksa ražojuma izskats un kuras klients – piemēram, automobiļu riteņu loku gadījumā – līdz ar to nevar brīvi izvēlēties?

2) Gadījumā, ja uz pirmo prejudiciālo jautājumu tiek atbildēts noliedzoši, vai atkāpe no aizsardzības Regulas Nr. 6/2002 110. panta 1. punkta izpratnē var tikt piemērota tikai vienāda dizaina – tātad arī krāsas un izmēra ziņā oriģinālizstrādājumam atbilstošu – izstrādājumu piedāvājumam?

3) Gadījumā, ja uz pirmo prejudiciālo jautājumu tiek atbildēts noliedzoši, vai atkāpe no aizsardzības Regulas Nr. 6/2002 110. panta 1. punkta izpratnē ir piemērojama tāda izstrādājuma piedāvātājam, kurš principā pārkāpj prasības pamatā esošo dizainparaugu tiesības, tikai tad, ja šis piedāvātājs objektīvi nodrošina, ka tā ražojumu var iegādāties tikai remontam, nevis arī tādiem citiem mērķiem kā, piemēram, kompleksa ražojuma modernizācija vai individualizācija?

4) Ja atbilde uz trešo jautājumu ir apstiprinoša, kādi pasākumi ir jāveic tāda ražojuma piedāvātājam, kurš būtībā pārkāpj prasības pamatā esošo dizainparaugu tiesības, lai objektīvi nodrošinātu, ka tā ražojumu var iegādāties tikai remontam, nevis tādiem citiem mērķiem kā, piemēram, kompleksa ražojuma modernizācija vai individualizācija? Vai pietiek ar to:
   a) ka piedāvātājs pārdošanas prospektā norāda, ka pārdošana notiek tikai remonta mērķiem, lai atjaunotu kompleksa ražojuma sākotnējo izskatu, vai
   b) arī ir nepieciešams, lai piedāvātājs piegādi padarītu atkarīgu no tā, ka pircējs (tirgotājs un patērētājs) rakstveidā paziņo, ka tas piedāvāto ražojumu izmantos tikai remontam?"

21 Ar Tiesas priekšsēdētāja 2017. gada 25. aprīļa lēmumu lietas C-397/16 un C-435/16 tika apvienotas mutvārdu procesā un sprieduma taisīšanai.

**Par lūgumiem atkārtoti sākt mutvārdu procesu**

22 Ar dokumentiem, kas Tiesas kancelejā iesniegti attiecīgi 2017. gada 24. novembrī un 1. decembrī, *Porsche* un *Audi* lūdza, piemērojot Tiesas Reglamenta 83. pantu, atkārtoti sākt tiesvedības mutvārdu daļu.

23 Savu lūgumu pamatojumam *Porsche* un *Audi* būtībā norāda, ka ģenerāladvokāta secinājumi esot balstīti uz nepamatotiem apgalvojumiem, par kuriem nav notikušas sacīkstes principam atbilstošas debates un kuri tostarp attiecas uz Regulas Nr. 6/2002 110. panta 1. punktā ietvertās tā sauktās "remontdarbu" atrunas rašanās vēsturi.

24 Atbilstoši Tiesas Reglamenta 83. pantam tā jebkurā brīdī, uzklausījusi ģenerāladvokātu, var izdot rīkojumu par tiesvedības mutvārdu daļas atkārtotu sākšanu, it īpaši, ja tā uzskata, ka tā nav pietiekami informēta, vai ja kāds lietas dalībnieks pēc šīs daļas pabeigšanas iesniedz ziņas par jaunu faktu, kam var būt izšķiroša ietekme uz Tiesas nolēmumu, vai arī ja lieta ir jāizskata, pamatojoties uz argumentu, kuru lietas dalībnieki vai Eiropas Savienības Tiesas statūtu 23. pantā minētās ieinteresētās personas nav apsprieduši.

25 Konkrētajā gadījumā tas tā nav. Proti, jauna fakta esamība netiek apgalvota. Turklāt jautājumu par tā sauktās "remontdarbu" atrunas rašanās vēsturi tostarp ir iztirzājusi Komisija savos rakstveida apsvērumos un apsprieduši visi lietas dalībnieki tiesas sēdē mutvārdu paskaidrojumu uzklausīšanai. Līdz ar to Tiesa, uzklausījusi ģenerāladvokātu, uzskata, ka tai ir visa vajadzīgā informācija, lai pieņemtu nolēmumu.

26 Turklāt attiecībā uz *Porsche* un *Audi* izteikto kritiku par ģenerāladvokāta secinājumiem ir jāatgādina, pirmkārt, ka Eiropas Savienības Tiesas statūtos un Tiesas Reglamentā ieinteresētajām pusēm nav paredzēta iespēja iesniegt apsvērumus, atbildot uz ģenerāladvokāta sniegtajiem secinājumiem (spriedums, 2017. gada 25. oktobris, *Polbud – Wykonawstwo*, C-106/16, EU:C:2017:804, 23. punkts un tajā minētā judikatūra).

27 Otrkārt, atbilstoši LESD 252. panta otrajai daļai ģenerāladvokāta pienākums ir, ievērojot pilnīgu objektivitāti un neatkarību, atklātā tiesas sēdē izteikt pamatotus secinājumus lietās, kurās saskaņā ar Eiropas Savienības Tiesas statūtiem ir vajadzīga ģenerāladvokāta piedalīšanās. Šajā ziņā Tiesai nav saistoši nedz ģenerāladvokāta secinājumi, nedz šo secinājumu pamatojums. Tādējādi kādas ieinteresētās puses nepiekrišana ģenerāladvokāta secinājumiem, lai kādi arī būtu viņa šajos secinājumos aplūkotie jautājumi, pati par sevi nevar būt pamats mutvārdu procesa atkārtotai sākšanai (spriedums, 2017. gada 25. oktobris, *Polbud – Wykonawstwo*, C-106/16, EU:C:2017:804, 24. punkts un tajā minētā judikatūra).

28 Ņemot vērā iepriekš izklāstītos apsvērumus, Tiesa uzskata, ka nav pamata izdot rīkojumu par tiesvedības mutvārdu daļas atkārtotu sākšanu.

## Par prejudiciālajiem jautājumiem

### *Par otro jautājumu lietā C-397/16 un pirmo jautājumu lietā C-435/16*

29 Ar otro jautājumu lietā C-397/16 un ar pirmo jautājumu lietā C-435/16, kuri būtu jāaplūko kopā un pirmām kārtām, iesniedzējtiesas būtībā jautā, vai Regulas Nr. 6/2002 110. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tajā ietvertā tā sauktā "remontdarbu" atruna Kopienas dizainparauga aizsardzības izslēgšanu attiecībā uz dizainparaugu, ko veido kompleksa ražojuma sastāvdaļa, kura tiek izmantota ar nolūku labot šo komplekso ražojumu, lai atjaunotu tā sākotnējo izskatu, pakļauj nosacījumam, ka aizsargātais dizainparaugs ir atkarīgs no kompleksā ražojuma izskata.

30 *Audi*, *Porsche* un Vācijas valdība būtībā norāda, ka Regulas Nr. 6/2002 110. panta 1. punktā ietvertā tā sauktā "remontdarbu" atruna ir piemērojama vienīgi sastāvdaļām kompleksā ražojumā, no kura izskata ir atkarīgs aizsargātais dizainparaugs, proti, sastāvdaļām, kuru forma ir noteikta saistošā veidā, un ka tādējādi šī tiesību norma nevar attiekties uz automobiļu alumīnija sakausējuma riteņu lokiem. Savukārt *Acacia*, Itālijas valdība, Nīderlandes valdība un Komisija uzskata, ka tā sauktā "remontdarbu" atruna ir

piemērojama ne tikai sastāvdaļām, kuru forma ir noteikta saistošā veidā, proti, sastāvdaļām, kuru formu principā nemainīgi nosaka kompleksā ražojuma izskats un kuras klients tātad nevar brīvi izvēlēties, un ka līdz ar to minētā tiesību norma var attiekties uz vieglo metālu sakausējuma riteņu lokiem.

31 Saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru, interpretējot Savienības tiesību normu, ir jāņem vērā ne tikai tās teksts, bet arī tās konteksts un regulējuma, kurā šī norma ir ietverta, mērķi. Savienības tiesību normas rašanās vēsture arī var sniegt lietderīgu informāciju tās interpretācijas mērķiem (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2013. gada 3. oktobris, *Inuit Tapiriit Kanatami* u.c./Parlaments un Padome, C-583/11 P, EU:C:2013:625, 50. punkts; 2015. gada 1. jūlijs, *Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland*, C-461/13, EU:C:2015:433, 30. punkts, kā arī 2017. gada 18. maijs, *Hummel Holding*, C-617/15, EU:C:2017:390, 22. punkts).

32 Saskaņā ar Regulas Nr. 6/2002 110. panta 1. punktu "kā Kopienas dizainparaugu neaizsargā tādu dizainparaugu, kas ir sastāvdaļa kompleksā ražojumā un kuru izmanto 19. panta 1. punkta nozīmē ar nolūku labot šo komplekso ražojumu, lai atjaunotu tā sākotnējo izskatu".

33 Atšķirībā no Regulas Nr. 6/2002 preambulas 13. apsvēruma, kurā ir teikts, ka nebūtu jāpiešķir aizsardzība, kas pienākas Kopienas dizainparaugam, tādam dizainparaugam, kas ir izmantots tādam ražojumam vai ietverts tādā ražojumā, kurš ir sastāvdaļa kompleksā ražojumā, "no kā izskata ir atkarīgs [..] dizainparaugs", un ko izmanto kompleksa ražojuma labošanai, atjaunojot tā sākotnējo izskatu, šīs pašas regulas 110. panta 1. punktā ir tikai paredzēts, ka runai ir jābūt par "sastāvdaļu kompleksā ražojumā", kura būtu "[jā]izmanto [..] ar nolūku labot šo komplekso ražojumu, lai atjaunotu tā sākotnējo izskatu".

34 Tātad no Regulas Nr. 6/2002 110. panta 1. punkta formulējuma izriet, ka apstāklis, ka aizsargātais dizainparaugs ir atkarīgs no kompleksā ražojuma izskata, nav šajā tiesību normā uzskaitīto nosacījumu vidū.

35 Šo burtisko interpretāciju, pirmkārt, apstiprina tā sauktās "remontdarbu" atrunas rašanās vēsture.

36 Proti, runājot par leģislatīvajiem darbiem pirms minētās atrunas pieņemšanas, ir jānorāda, ka gan priekšlikumā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai par Kopienas dizainparaugiem (OV 1994, C 29, 20. lpp.), gan grozītajā priekšlikumā Padomes Regulai par Kopienas dizainparaugiem (OV 2001, C 62 E, 173. lpp.) bija ietverts noteikums, kurā, lai gan tas nav izteikts pilnīgi identiskā redakcijā, bija konkrēti paredzēts, ka Kopienas dizainparauga aizsardzība nevar tikt piešķirta attiecībā uz dizainparaugu, kas ir izmantots tādam ražojumam vai ietverts tādā ražojumā, kurš ir sastāvdaļa kompleksā ražojumā, "no kā izskata ir atkarīgs dizainparaugs".

37 Tomēr, kā ģenerāladvokāts būtībā ir norādījis savu secinājumu 60.–62. punktā, no prezidentūras 2000. gada 19. oktobra Ziņojuma Nr. 12420/00 Pastāvīgo pārstāvju komitejai (*Coreper*) (starpiestāžu lieta 1993/0463 (CNS)) izriet, ka "saistībā ar politisku vienošanos par priekšlikumu" *Coreper* izvērtēšanai tika iesniegti divi galvenie jautājumi un viens no tiem konkrēti attiecās uz rezerves daļām. Tādējādi no minētā ziņojuma ir secināms, ka lielākā daļa delegāciju šajā komitejā uzskatīja, ka, pirmkārt, attiecīgās tiesību normas formulējums būtu jāsaskaņo ar Direktīvas 98/71 14. panta tekstu un ka, otrkārt, rezerves daļas būtu jāizslēdz no aizsardzības, ko piešķirtu topošā regula, "tikai tiktāl, ciktāl tās izmanto ar nolūku labot komplekso ražojumu, lai atjaunotu tā sākotnējo izskatu".

38 Tieši šajā kontekstā prasība, kas bija paredzēta attiecīgā noteikuma tekstā, kāds tas bija iekļauts gan Komisijas priekšlikumā, gan grozītajā Komisijas priekšlikumā, kuri minēti šā sprieduma 36. punktā, un kas attiecās uz apstākli, ka izstrādājums, kurā ietverts vai kuram izmantots dizainparaugs, ir sastāvdaļa kompleksā ražojumā, "no kā izskata ir atkarīgs aizsargātais dizainparaugs", tika izņemta no noteikuma, ko galu galā pieņēma Padome.

39 Tātad no Regulas Nr. 6/2002 110. panta 1. punkta rašanās vēstures izriet, ka apstāklis, ka šīs tiesību normas tvērums nav ierobežots tādējādi, ka tā attiektos tikai uz sastāvdaļām, kuru formu nosaka kompleksā ražojuma forma, ir likumdošanas procesā izdarītās izvēles rezultāts.

40 Ir taisnība, kā to uzsver *Audi*, *Porsche* un Vācijas valdība, ka norāde uz nepieciešamību, lai "aizsargātais dizainparaugs [būtu atkarīgs]" no kompleksā ražojuma izskata, ir saglabājusies Regulas Nr. 6/2002 preambulas 13. apsvēruma tekstā. Tomēr, ņemot vērā iepriekš izklāstītos apsvērumus, šis apstāklis nav uzskatāms par izšķirošu. Turklāt, kā izriet no Tiesas judikatūras, lai gan Savienības tiesību akta preambula var precizēt tā saturu, uz to nevar atsaukties, lai atkāptos no pašiem attiecīgā akta noteikumiem (spriedums, 2006. gada 10. janvāris, *IATA* un *ELFAA*, C-344/04, EU:C:2006:10, 76. punkts un tajā minētā judikatūra).

41 Šajā kontekstā, ņemot vērā Savienības likumdevēja nodomu, kāds tas atgādināts šā sprieduma 36.–38. punktā, nebūtu jāizmanto *Audi*, *Porsche* un Vācijas valdības aizstāvētā Regulas Nr. 6/2002 110. panta 1. punkta šaurā interpretācija, kas minēta šā sprieduma 30. punktā un kas būtu balstīta uz šīs tiesību normas kā atkāpes vai pārejas noteikuma raksturu.

42 Šajā ziņā, pirmām kārtām, ir taisnība, ka tā sauktā "remontdarbu" atruna nosaka ierobežojumu Kopienas dizainparauga īpašnieka tiesībām, jo gadījumā, kad ir iestājušies Regulas Nr. 6/2002 110. panta 1. punktā paredzētie nosacījumi, tam ir liegtas šīs regulas 19. panta 1. punktā paredzētās ekskluzīvās tiesības neļaut trešajām personām izmantot šādu dizainparaugu bez šī īpašnieka piekrišanas, kas varētu būt pamats šo 110. panta 1. punktu interpretēt šauri. Tomēr šis apstāklis nevar būt par pamatu tam, lai šīs tiesību normas piemērošana tiktu pakļauta nosacījumam, kas tajā nav paredzēts.

43 Otrām kārtām, lai gan Regulas Nr. 6/2002 110. panta nosaukums ir "Pārejas noteikums" un tā 1. punktā turklāt ir paredzēts, ka tā sauktā "remontdarbu" atruna ir piemērojama tikai, "kamēr nav stājušies spēkā [minētās] regulas grozījumi", ir jākonstatē, ka šī tiesību norma pēc sava rakstura ir paredzēta piemērošanai līdz laikam, kad tā tiks grozīta vai atcelta pēc Komisijas priekšlikuma.

44 Otrkārt, šā sprieduma 34. punktā formulēto Regulas Nr. 6/2002 110. panta 1. punkta interpretāciju apstiprina tā sauktās "remontdarbu" atrunas konteksta analīze, jo šis konteksts liecina par labu Regulas Nr. 6/2002 normu, no vienas puses, un Direktīvas 98/71 normu, no otras puses, saskaņotai interpretācijai.

45 Šajā ziņā, kā ģenerāladvokāts ir minējis savu secinājumu 55. punktā, vispirms ir jānorāda, ka gan priekšlikumā Parlamenta un Padomes Direktīvai par dizainparaugu tiesisko aizsardzību (OV 1993, C 345, 14. lpp.), gan šā sprieduma 36. punktā minētajā regulas priekšlikumā, kurus Komisija iesniegusi vienlaicīgi, bija iekļauta tā sauktā "remontdarbu" atruna, kuras tvērums bija ierobežots tādējādi, ka tā attiecās uz sastāvdaļām kompleksā ražojumā, "no kura izskata ir atkarīgs aizsargātais dizainparaugs". Atšķirībā no iepriekš minētā direktīvas priekšlikuma, tā sauktā "remontdarbu" atruna, kāda tā ir Direktīvā 98/71, neietver šādu ierobežojumu. Kā norādīts šā sprieduma 37. punktā, grozījuma, kas leģislatīvo darbu gaitā, kuru rezultātā tika pieņemta Regula Nr. 6/2002, ir veikts šīs regulas 110. panta 1. punktā ietvertās tā sauktās "remontdarbu" atrunas tekstā, mērķis bija saskaņot šo tekstu ar Direktīvas 98/71 14. panta tekstu.

46 Turpinot – Regulas Nr. 6/2002 preambulas 9. apsvērumā ir teikts, ka šīs regulas materiālie noteikumi būtu jāsaskaņo ar attiecīgajiem noteikumiem Direktīvā 98/71.

47 Visbeidzot, no Regulas Nr. 6/2002 110. panta 2. punkta izriet, ka jebkāds Komisijas priekšlikums grozīt šī panta 1. punktā ietverto tā saukto "remontdarbu" atrunu ir jāiesniedz kopā ar izmaiņām, ko tiktu ierosināts veikt Direktīvas 98/71 14. pantā ietvertajā tā sauktajā "remontdarbu" atrunā atbilstoši šīs direktīvas 18. pantam, un saskaņā ar minēto 110. panta 2. punktu Komisijai tāpat ir jāņem vērā šīs izmaiņas.

48 Direktīvas 98/71 14. pantā taču nav ietverta prasība, saskaņā ar kuru aizsargātajam dizainparaugam būtu jābūt atkarīgam no kompleksā ražojuma izskata, un tas liecina par labu tā sauktās "remontdarbu" atrunas interpretācijai, saskaņā ar kuru šī atruna nav pakļauta nosacījumam, ka aizsargātais dizainparaugs ir atkarīgs no kompleksā ražojuma izskata.

49 Treškārt, šā sprieduma 34. punktā formulēto Regulas Nr. 6/2002 110. panta 1. punkta interpretāciju neatspēko tā sauktās "remontdarbu" atrunas mērķis, kāds tas ir precizēts šā sprieduma 36. punktā minētā regulas priekšlikuma paskaidrojuma rakstā.

50 Ka izriet no minētā paskaidrojuma raksta, Kopienas dizainparaugu piešķirtā aizsardzība varētu radīt nevēlamās sekas, novēršot vai ierobežojot konkurenci tirgos, it īpaši runājot par ilgtspējīgiem un dārgiem kompleksiem ražojumiem, tādiem kā automobiļi, attiecībā uz kuriem atsevišķām sastāvdaļām, kas veido komplekso ražojumu, piemērojamā dizainparaugu aizsardzība varētu radīt patieso garantētā noieta rezerves daļu tirgu. Šajā kontekstā tā sauktās "remontdarbu" atrunas mērķis ir novērst garantētā noieta tirgu rašanos attiecībā uz noteiktām rezerves daļām un it īpaši novērst to, ka patērētājs, kurš ir iegādājies kādu ilgtspējīgu izstrādājumu, kas varētu būt dārgs, uz nenoteiktu laiku tiek piesaistīts kompleksā ražojuma izgatavotājam attiecībā uz ārējo sastāvdaļu iegādi.

51 Kā ģenerāladvokāts būtībā ir norādījis savu secinājumu 44. un 45. punktā, tieši tālab, lai novērstu garantētā noieta tirgu rašanos attiecībā uz rezerves daļām, Regulas Nr. 6/2002 110. panta 1. punktā ietvertajā tā sauktajā "remontdarbu" atrunā ir paredzēts, ka Kopienas dizainparauga aizsardzība nepastāv attiecībā uz Kopienas dizainparaugu, ko veido kompleksa ražojuma sastāvdaļa, kuru izmanto ar nolūku labot šo komplekso ražojumu, lai atjaunotu tā sākotnējo izskatu.

52 Tā sauktās "remontdarbu" atrunas mērķi zināmā mērā liberalizēt rezerves daļu tirgu turklāt apstiprina Direktīvas 98/71 preambulas 19. apsvērums un 14. pants, saskaņā ar kuriem to valsts tiesību normu grozīšana, kuras attiecas uz tādas sastāvdaļas dizainparauga izmantošanu, kas tiek izmantota kompleksa ražojuma remontam, lai atjaunotu tā sākotnējo izskatu, ir atļauta tikai tad, ja šo grozījumu mērķis ir liberalizēt šādu sastāvdaļu tirgu.

53 No visa iepriekš minētā izriet, ka Regulas Nr. 6/2002 110. panta 1. punkts attiecas ne tikai uz sastāvdaļām, kas ir daļa no kompleksā ražojuma, no kura izskata ir atkarīgs aizsargātais dizainparaugs.

54 Ņemot vērā iepriekš izklāstītos apsvērumus, uz otro jautājumu lietā C-397/16 un uz pirmo jautājumu lietā C-435/16 ir jāatbild, ka Regulas Nr. 6/2002 110. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tajā ietvertā tā sauktā "remontdarbu" atruna Kopienas dizainparauga aizsardzības izslēgšanu attiecībā uz dizainparaugu, ko veido kompleksa ražojuma sastāvdaļa, kura tiek izmantota ar nolūku labot šo komplekso ražojumu, lai atjaunotu tā sākotnējo izskatu, nepakļauj nosacījumam, ka aizsargātais dizainparaugs ir atkarīgs no kompleksā ražojuma izskata.

### *Par pirmo jautājumu lietā C-397/16 un par otro jautājumu lietā C-435/16*

55 Ar pirmo jautājumu lietā C-397/16 un ar otro jautājumu lietā C-435/16, kuri būtu jāaplūko kopā un otrām kārtām, iesniedzējtiesas būtībā jautā, kādiem nosacījumiem Regulas Nr. 6/2002 110. panta 1. punktā ietvertā tā sauktā "remontdarbu" atruna pakļauj Kopienas dizainparauga aizsardzības izslēgšanu attiecībā uz dizainparaugu, ko veido kompleksa ražojuma sastāvdaļa, kura tiek izmantota ar nolūku labot šo komplekso ražojumu, lai atjaunotu tā sākotnējo izskatu.

56 Saistībā ar pirmo jautājumu lietā C-397/16 *Audi* un Vācijas valdība būtībā apgalvo, ka atveidotais riteņu loks, kas estētiski ir identisks oriģinālā aprīkojuma riteņu lokam, neietilpst kompleksa ražojuma sastāvdaļas, kuras nolūks ir ļaut labot šo ražojumu un atjaunot tā sākotnējo izskatu, jēdzienā un ka līdz ar to tā sauktā "remontdarbu" atruna neattiecas uz šādu riteņu loku. Savukārt *Acacia*, Itālijas valdība,

Nīderlandes valdība un Komisija uzskata, ka atveidotais riteņu loks, kas estētiski ir identisks oriģinālā aprīkojuma riteņu lokam, ietilpst kompleksa ražojuma sastāvdaļas, kuras nolūks ir ļaut labot šo ražojumu un atjaunot tā sākotnējo izskatu, jēdzienā.

57 Saistībā ar otro jautājumu lietā C-435/16 *Porsche*, Itālijas valdība, Nīderlandes valdība un Komisija būtībā apgalvo, ka, lai tā sauktā "remontdarbu" atruna attiektos uz atveidoto automobiļa riteņu loku, šāda riteņu loka izskatam ir jābūt identiskam oriģinālajam riteņu lokam. Savukārt *Acacia* uzskata, ka tā sauktā "remontdarbu" atruna ir piemērojama visiem oriģinālo riteņu loku "ierastiem variantiem".

58 Atbilstoši Regulas Nr. 6/2002 110. panta 1. punkta tekstam Kopienas dizainparauga aizsardzība nepastāv attiecībā uz "dizainparaugu, kas ir sastāvdaļa kompleksā ražojumā un kuru izmanto 19. panta 1. punkta nozīmē ar nolūku labot šo komplekso ražojumu, lai atjaunotu tā sākotnējo izskatu".

59 Tātad no šīs tiesību normas formulējuma izriet, ka tā sauktās "remontdarbu" atrunas piemērošana ir pakļauta vairākiem nosacījumiem, kas attiecas vispirms uz Kopienas dizainparauga esamību, pēc tam – uz "kompleksā ražojuma sastāvdaļas" esamību un, visbeidzot, uz nepieciešamību, lai tā tiktu "izmanto[ta] 19. panta 1. punkta nozīmē ar nolūku labot šo komplekso ražojumu, lai atjaunotu tā sākotnējo izskatu".

60 Pirmām kārtām, ir jānorāda, ka Regulas Nr. 6/2002 110. panta 1. punkts gadījumā, ja ir iestājušies šajā tiesību normā paredzētie nosacījumi, izslēdz jebkādu aizsardzību saistībā ar "Kopienas dizainparaugu". No tā izriet, kā ģenerāladvokāts to būtībā ir norādījis savu secinājumu 90. un 91. punktā, ka minētais 110. panta 1. punkts var būt piemērojams tikai sastāvdaļām, kuras tiek aizsargātas kā Kopienas dizainparaugi un kuras, kā tas izriet no šīs regulas 1. panta 1. punkta, atbilst minētajā regulā – it īpaši tās 4. pantā – izklāstītajiem aizsardzības nosacījumiem.

61 Šajā ziņā saskaņā ar Regulas Nr. 6/2002 4. panta 2. punktu dizainparaugs, ko izmanto vai iekļauj ražojumā, kurš ir kompleksa ražojuma sastāvdaļa, ir aizsargāts tikai tad, ja, pirmkārt, sastāvdaļa, kad tā ir iekļauta kompleksajā ražojumā, paliek redzama minētā ražojuma parastās izmantošanas laikā un, otrkārt, šīs sastāvdaļas redzamās iezīmes pašas par sevi atbilst novitātes un individuālas būtības prasībām, kas noteiktas šī panta 1. punktā.

62 Konkrētajā gadījumā nav strīda par to, ka tas tā ir attiecībā uz Kopienas automobiļa riteņu loku dizainparaugiem, kas pieder *Audi* un *Porsche*.

63 Otrām kārtām, Regulas Nr. 6/2002 110. panta 1. punkts ir piemērojams vienīgi "kompleksa ražojuma sastāvdaļām".

64 Ir jānorāda, ka Regulā Nr. 6/2002 "kompleksa ražojuma sastāvdaļas" jēdziens nav definēts. Tomēr no šīs regulas 3. panta b) un c) punkta izriet, ka, pirmkārt, "ražojums" ir rūpniecības vai amatnieka izstrādājums, ietverot tostarp daļas, kas paredzētas samontēšanai kompleksā ražojumā, un, otrkārt, "komplekss ražojums" ir ražojums, kas sastāv no vairākām sastāvdaļām, kuras var aizstāt un kuras ļauj ražojumu izjaukt un no jauna samontēt. Turklāt, tā kā minētajā regulā nav sniegta termina "sastāvdaļa" definīcija, tas ir jāsaprot atbilstoši tā parastajai nozīmei sarunvalodā (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2006. gada 4. maijs, *Massachusetts Institute of Technology*, C-431/04, EU:C:2006:291, 17. punkts un tajā minētā judikatūra).

65 Šādos apstākļos ir jāsecina, ka "kompleksa ražojuma sastāvdaļas" Regulas Nr. 6/2002 110. panta 1. punkta izpratnē ir vairākas sastāvdaļas, kuras paredzētas samontēšanai kompleksā rūpniecības vai amatnieka izstrādājumā, kuras var tikt aizstātas, tādējādi ļaujot šādu izstrādājumu izjaukt un no jauna samontēt, un bez kurām nevarētu tikt veikta kompleksā ražojuma parastā izmantošana.

66 Konkrētajā gadījumā ir jākonstatē, ka automobiļa riteņu loks ir jāatzīst par "kompleksa ražojuma sastāvdaļu" minētās tiesību normas izpratnē, jo šāds riteņu loks ir sastāvdaļa kompleksā izstrādājumā, kas ir automobilis, un bez šīs sastāvdaļas nevar tikt veikta šī izstrādājuma parastā izmantošana.

67 Trešām kārtām, tā sauktās "remontdarbu" atrunas piemērošanas mērķiem Regulas Nr. 6/2002 110. panta 1. punktā ir prasīts, lai kompleksa ražojuma sastāvdaļu "izmanto[tu] 19. panta 1. punkta nozīmē ar nolūku labot šo komplekso ražojumu".

68 Šajā ziņā, pirmkārt, no Regulas Nr. 6/2002 19. panta 1. punkta izriet, ka sastāvdaļas "izmantošana" šī noteikuma izpratnē attiecas uz tāda ražojuma, kurā dizainparaugs ir iekļauts vai kuram tas ir izmantots, izgatavošanu, piedāvāšanu, laišanu tirgū, importu, eksportu vai izmantošanu, vai šāda ražojuma glabāšanu šiem mērķiem. Kā ir secināms no minētā panta formulējuma, šis jēdziens ir jāsaprot plaši un tas ietver jebkādu sastāvdaļas izmantošanu labošanas mērķiem.

69 Otrkārt, ir nepieciešams, lai sastāvdaļas izmantošanas mērķis būtu "[ļaut] labot" komplekso ražojumu. Šajā ziņā, kā ģenerāladvokāts būtībā ir norādījis savu secinājumu 89. un 100. punktā, prasība, ka sastāvdaļas izmantošanai ir jāļauj "labot" komplekso ražojumu, nozīmē, ka sastāvdaļa ir nepieciešama, lai veiktu kompleksā ražojuma parasto izmantošanu, vai, citiem vārdiem sakot, sastāvdaļas bojājums vai šīs sastāvdaļas neesamība var liegt veikt šī ražojuma parasto izmantošanu. Tātad, lai būtu iespējams atsaukties uz tā saukto "remontdarbu" atrunu, sastāvdaļas izmantošanai būtu jābūt nepieciešamai, lai labotu komplekso ražojumu, kuram ir trūkums, kas izriet tostarp no oriģinālās sastāvdaļas neesamības vai tās bojājuma.

70 Tātad no tā sauktās "remontdarbu" atrunas ir izslēgta jebkāda sastāvdaļas izmantošana pievilcības vai vienkāršas ērtības apsvērumu dēļ, piemēram, sastāvdaļu nomainot estētisku iemeslu dēļ un kompleksa ražojuma individualizācijas labad.

71 Ceturtkārt, tā sauktās "remontdarbu" atrunas piemērošanas mērķiem Regulas Nr. 6/2002 110. panta 1. punktā ir prasīts, lai kompleksa ražojuma labošana tiktu veikta, "lai atjaunotu tā sākotnējo izskatu".

72 Ņemot vērā Regulas Nr. 6/2002 3. panta a) punktu, ir jāsecina, ka ražojuma vai ražojuma sastāvdaļas izskatu it īpaši rada paša ražojuma un/vai tā rotājuma līniju, kontūru, krāsu, formas, virsmas struktūras un/vai materiāla iezīmes.

73 Šajā ziņā, kā ģenerāladvokāts ir norādījis savu secinājumu 103. un 104. punktā, Regulas Nr. 6/2002 110. panta 1. punktā paredzētās sastāvdaļas dod ieguldījumu kompleksā ražojuma izskatā. Proti, kā atgādināts šā sprieduma 60. punktā, šī tiesību norma attiecas tikai uz sastāvdaļām, kuras ir aizsargātas ar Kopienas dizainparaugu un kuras tādējādi saskaņā ar šīs regulas 4. panta 2. punkta a) apakšpunktu, kad tās ir iekļautas kompleksajā ražojumā, paliek redzamas šī ražojuma parastās izmantošanas laikā. Sastāvdaļa, kas ir redzama, noteikti dod ieguldījumu kompleksa ražojuma izskatā.

74 Turklāt ir nepieciešams, lai labošana tiktu veikta ar nolūku atjaunot kompleksā ražojuma "sākotnējo" izskatu. No tā izriet, ka, lai varētu tikt piemērota tā sauktā "remontdarbu" atruna, sastāvdaļai ir jābūt izmantotai ar nolūku atjaunot kompleksā ražojuma izskatu, kāds tam bija šī ražojuma laišanas tirgū brīdī.

75 Ir jāsecina, ka tā sauktā "remontdarbu" atruna ir piemērojama vienīgi kompleksa ražojuma sastāvdaļām, kas ir vizuāli identiskas oriģinālajām sastāvdaļām.

76 Šāda interpretācija turklāt atbilst Līguma par ar tirdzniecību saistītām intelektuālā īpašuma tiesībām 26. panta 2. punktam, kurā ir paredzēts, ka ikvienam izņēmumam no rūpnieciskā dizainparauga aizsardzības ir jābūt ierobežotam un ka tas nevar nepamatoti radīt apdraudējumus šādu dizainparaugu parastajai izmantošanai, nedz arī bez pamatojuma kaitēt īpašnieka likumīgajām interesēm, ņemot vērā trešo pušu likumīgās intereses. Proti, tas tā ir aplūkojamajā gadījumā, jo tā sauktās "remontdarbu"

atrunas piemērošana ir ierobežota tādējādi, ka tā attiecas uz tāda dizainparauga izmantošanu, kuru veido kompleksa ražojuma sastāvdaļa, kas tiek izmantota vienīgi ar nolūku faktiski labot šo komplekso ražojumu, lai atjaunotu tā sākotnējo izskatu.

77 Tātad ir izslēgta jebkāda sastāvdaļas izmantošana, kuras mērķis nebūtu nodrošināt kompleksajam ražojumam izskatu, kāds tam bija, šo ražojumu laižot tirgū. Tāds gadījums ir tostarp tad, ja rezerves daļa krāsas vai izmēra ziņā neatbilst oriģinālajai daļai vai ja kompleksa ražojuma izskats ir ticis mainīts kopš tā laišanas tirgū.

78 Ņemot vērā iepriekš izklāstītos apsvērumus, uz pirmo jautājumu lietā C-397/16 un uz otro jautājumu lietā C-435/16 ir jāatbild, ka Regulas Nr. 6/2002 110. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tajā ietvertā tā sauktā "remontdarbu" atruna Kopienas dizainparauga aizsardzības izslēgšanu attiecībā uz dizainparaugu, ko veido kompleksa ražojuma sastāvdaļa, kura tiek izmantota ar nolūku labot šo komplekso ražojumu, lai atjaunotu tā sākotnējo izskatu, pakļauj nosacījumam, ka rezerves daļas izskats ir vizuāli identisks tās daļas izskatam, kura sākotnēji ir tikusi iekļauta kompleksajā ražojumā tā laišanas tirgū brīdī.

### *Par trešo jautājumu lietā C-397/16 un trešo un ceturto jautājumu lietā C-435/16*

79 Ar trešo jautājumu lietā C-397/16 un ar trešo un ceturto jautājumu lietā C-435/16, kuri būtu jāaplūko kopā un trešām kārtām, iesniedzējtiesas būtībā jautā, vai Regulas Nr. 6/2002 110. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka kompleksa ražojuma sastāvdaļas ražotājam vai pārdevējam, lai tas varētu atsaukties uz minētajā tiesību normā ietverto tā saukto "remontdarbu" atrunu, ir jānodrošina, ka šo sastāvdaļu var iegādāties tikai labošanas mērķiem, un, ja tam tas ir jānodrošina, tad kādā veidā tas ir jādara.

80 Šajā ziņā *Audi* uzskata, ka tā sauktās "remontdarbu" atrunas piemērošana nav savienojama ar atveidoto sastāvdaļu tiešo pārdošanu galapatērētājiem un ka līdz ar to atveidoto sastāvdaļu ražotāji var tikai izplatīt savas izstrādājumus remontdarbnīcām. *Porsche* norāda, ka atveidoto sastāvdaļu ražotājam ir objektīvi jānodrošina, ka tā izstrādājumu var iegādāties tikai labošanas mērķiem, nevis arī kādiem citiem mērķiem, tādiem kā kompleksā ražojuma individualizācija. Itālijas valdība un Komisija būtībā uzskata, ka atveidoto sastāvdaļu ražotājam ir pienākums veikt vispārējos kontroles pasākumus, kuru mērķis ir garantēt šo sastāvdaļu likumīgu izmantošanu. Savukārt *Acacia* apgalvo, ka iepriekšēja rakstveida informācijas sniegšana klientiem par apstākli, ka sastāvdaļa ir paredzēta kompleksā ražojuma labošanai, lai atjaunotu to sākotnējo izskatu, ir pasākums, kas būtu saderīgs ar prasību nodrošināt iesaistīto interešu taisnīgu līdzsvaru.

81 Kā izriet no Regulas Nr. 6/2002 110. panta 1. punkta formulējuma, tas izslēdz jebkādu Kopienas dizainparauga aizsardzību attiecībā uz dizainparaugu, kas ir sastāvdaļa kompleksā ražojumā un ko izmanto ar nolūku labot šo komplekso ražojumu, lai atjaunotu tā sākotnējo izskatu. Aplūkojamā "izmantošana", kā tas ir atgādināts šā sprieduma 68. punktā, šajā ziņā attiecas it īpaši uz ražojuma, kurā dizainparaugs ir iekļauts vai kuram tas ir izmantots, izgatavošanu, piedāvāšanu, laišanu tirgū, importu, eksportu vai izmantošanu, vai šāda ražojuma glabāšanu šiem mērķiem.

82 Tādējādi ir svarīgi noskaidrot, vai gadījumā, ja šāda izmantošana – kā tas ir pamatlietās – izpaužas kā šāda ražojuma ražošana un pārdošana, Regulas Nr. 6/2002 110. panta 1. punkts šī ražojuma ražotājam un pārdevējam, kas plāno to ražot un pārdot, lai ļautu to faktisku izmantošanu, ievērojot šajā tiesību normā paredzētos nosacījumus, nosaka konkrētus pienākumus attiecībā uz to, kā lejupējie lietotāji ievēro minētos nosacījumus.

83 Šajā ziņā ir jānorāda, ka izņēmums, ko tā sauktā "remontdarbu" atruna veido no dizainparauga aizsardzības principa, prasa, lai attiecīgās sastāvdaļas tiešais lietotājs to izmantotu, ievērojot Regulas Nr. 6/2002 110. panta 1. punktā izklāstītos nosacījumus, proti, lai tas ar šīs sastāvdaļas palīdzību labotu attiecīgo komplekso ražojumu nolūkā atjaunot tā sākotnējo izskatu.

84 Tāpat ir jāuzsver, ka ar minēto tiesību normu šā sprieduma 51. punktā atgādināto īpašo iemeslu dēļ ir ieviesta atkāpe no dizainparaugu aizsardzības režīma un ka nepieciešamība saglabāt šī aizsardzības režīma efektivitāti prasa, lai tie, kas atsaucas uz minēto atkāpi, pēc iespējas veicinātu to, ka tostarp tiešais lietotājs stingri ievēro Regulas Nr. 6/2002 110. panta 1. punktā paredzētos nosacījumus.

85 Šajā kontekstā, lai gan, protams, no kompleksa ražojuma sastāvdaļas ražotāja vai pārdevēja nevar gaidīt, ka tie objektīvi un visos apstākļos garantēs to, ka sastāvdaļas, ko tie ražo vai pārdod Regulas Nr. 6/2002 110. panta 1. punktā paredzētajiem nosacījumiem atbilstošai izmantošanai, tiešie lietotāji galu galā patiešām izmanto, ievērojot minētos nosacījumus, tomēr šādam ražotājam vai pārdevējam, lai tas varētu izmantot šādi ar minēto tiesību normu ieviesto atkāpes režīmu, kā ģenerāladvokāts ir norādījis savu secinājumu 131., 132. un 135. punktā, ir pienākums ievērot pienācīgu rūpību attiecībā uz to, lai lejupējie lietotāji ievērotu šos nosacījumus.

86 It īpaši tiem vispirms ir jāinformē lejupējais lietotājs, uz ražojuma, tā iepakojuma, katalogos vai arī pārdošanas dokumentos skaidri un redzami sniedzot norādi, pirmkārt, par to, ka attiecīgā sastāvdaļa ietver dizainparaugu, kas tiem nepieder, un, otrkārt, par to, ka šī sastāvdaļa ir paredzēta vienīgi izmantošanai ar nolūku labot komplekso ražojumu, lai atjaunotu tā sākotnējo izskatu.

87 Tālāk, tiem, izmantojot atbilstošus, tostarp līgumiska rakstura, līdzekļus, ir jānodrošina, ka lejupējie lietotāji neparedz attiecīgās sastāvdaļas izmantošanai, kas nebūtu saderīga ar Regulas Nr. 6/2002 110. panta 1. punktā izklāstītajiem nosacījumiem.

88 Visbeidzot, minētajam ražotājam vai pārdevējam ir jāatturas no šādas sastāvdaļas pārdošanas, ja tie apzinās vai, ņemot vērā atbilstošus apstākļus, tiem ir pamatots iemesls apzināties, ka šī sastāvdaļa netiks izmantota atbilstoši Regulas Nr. 6/2002 110. panta 1. punktā paredzētajiem nosacījumiem.

89 Ņemot vērā iepriekš izklāstītos apsvērumus, uz trešo jautājumu lietā C-397/16 un uz trešo un ceturto jautājumu lietā C-435/16 ir jāatbild, ka Regulas Nr. 6/2002 110. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka kompleksa ražojuma sastāvdaļas ražotājam vai pārdevējam, lai tas varētu atsaukties uz minētajā tiesību normā ietverto tā saukto "remontdarbu" atrunu, ir pienākums ievērot pienācīgu rūpību attiecībā uz to, lai lejupējie lietotāji ievērotu minētajā tiesību normā paredzētos nosacījumus.

## Par tiesāšanās izdevumiem

90 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (otrā palāta) nospriež:

**1) Padomes 2001. gada 12. decembra Regulas (EK) Nr. 6/2002 par Kopienas dizainparaugiem 110. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tajā ietvertā tā sauktā "remontdarbu" atruna Kopienas dizainparauga aizsardzības izslēgšanu attiecībā uz dizainparaugu, ko veido kompleksa ražojuma sastāvdaļa, kura tiek izmantota ar nolūku labot šo komplekso ražojumu, lai atjaunotu tā sākotnējo izskatu, nepakļauj nosacījumam, ka aizsargātais dizainparaugs ir atkarīgs no kompleksā ražojuma izskata;**

2) **Regulas Nr. 6/2002 110. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tajā ietvertā tā sauktā "remontdarbu" atruna Kopienas dizainparauga aizsardzības izslēgšanu attiecībā uz dizainparaugu, ko veido kompleksa ražojuma sastāvdaļa, kura tiek izmantota ar nolūku labot šo komplekso ražojumu, lai atjaunotu tā sākotnējo izskatu, pakļauj nosacījumam, ka rezerves daļas izskats ir vizuāli identisks tās daļas izskatam, kura sākotnēji ir tikusi iekļauta kompleksajā ražojumā tā laišanas tirgū brīdī;**

3) **Regulas Nr. 6/2002 110. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka kompleksa ražojuma sastāvdaļas ražotājam vai pārdevējam, lai tas varētu atsaukties uz minētajā tiesību normā ietverto tā saukto "remontdarbu" atrunu, ir pienākums ievērot pienācīgu rūpību attiecībā uz to, lai lejupējie lietotāji ievērotu minētajā tiesību normā paredzētos nosacījumus.**

[Paraksti]